

Määräykset ja ohjeet 10/2012

Pitkääaikaissästämissopimusten ja vakuutusten kulujen ja tuottojen ilmoittaminen

Dnro
4/101/2011

Antopäivä
19.9.2012

Voimaantulopäivä
1.4.2013

FINANSSIVALVONTA

puh. 010 831 51
faksi 010 831 5328
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
www.finanssivalvonta.fi

Lisätietoja

Markkina- ja sijoitusvalvonta/Sijoitustuotteet
Menettelytapavalvonta/Asiakkaansuoja

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	4
1.1	Soveltamisala	4
1.2	Määritelmät	5
2	Säädöstausta ja kansainväliset suositukset	7
2.1	Lainsäädäntö	7
2.2	Euroopan unionin direktiivit	7
2.3	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus	7
2.4	Kansainväliset suositukset	7
3	Tavoitteet	9
4	Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen solmimista	10
4.1	Ennen sopimuksen solmimista annettavat tiedot	10
4.2	Tarjouslaskelma	11
4.2.1	<i>PS-sopimusten tarjouslaskelmat</i>	11
4.2.2	<i>Eläkevakuutusten tarjouslaskelmat</i>	11
4.2.3	<i>PS-sopimusten ja eläkevakuutusten tarjouslaskelmien esittämistapa</i>	12
4.3	PS-sopimusten ja eläkevakuutusten tarjouslaskelman tiivistelmä	13
4.4	Säästöhenkivakuutusten tarjouslaskelman avaintiedot ja tarjouslaskelmat	14
4.5	Kapitalisaatiosopimusten avaintiedot ja tarjouslaskelmat	15
4.6	Tarjouslaskelmassa, tarjouslaskelman tiivistelmässä ja avaintiedoissa huomioon otettavat kulut	15
5	Tiedonantovelvollisuus sopimussuhteen aikana	17
5.1	Sopimussuhteen aikana annettava tiedot	17
5.2	PS-sopimukset	18
5.3	Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitut eläkevakuutussopimukset	19
5.4	Ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitut eläkevakuutussopimukset	20
5.5	Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitut säästöhenkivakuutussopimukset	21

5.6	Ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitut säästöhenkivakuutukset	22
5.7	Kapitalisaatiosopimukset	22
5.8	Tuottojen ja kulujen laskemistapa	22
6	Siirtymä- ja voimaantulomääräykset	24
7	Kumotut määräykset ja ohjeet	25
8	Muutoshistoria	26
9	Liitteet	27
9.1	Tarjouslaskelman tiivistelmämallit	27
9.1.1	<i>PS-sopimukset</i>	27
9.1.2	<i>Sijoitussidonnaiset eläkevakuutukset</i>	28
9.1.3	<i>Laskuperustekorkoiset eläkevakuutukset</i>	28
9.2	Tarjouslaskelman avaintiedot -malli	29
9.2.1	<i>Sijoitussidonnaiset säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset (jos säästäjälle ei anneta tarjouslaskelmaa)</i>	29
9.2.2	<i>Laskuperustekorkoiset säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset (jos säästäjälle ei anneta tarjouslaskelmaa)</i>	29
9.2.3	<i>Sijoitussidonnaiset säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset (jos säästäjälle annetaan tarjouslaskelmaa)</i>	30
9.3	Avaintietoesitteessä ilmoitettavien juoksevien kulujen laskentamenetelmä	3

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin valvottaviin, 5 §:ssä tarkoitettuihin muihin finanssimarkkinoilla toimiviin ja sijoitusrahastolain 4 ja 18 k §:ssä tarkoitettuihin toimijoihin:

- talletuspankit
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt
- henkivakuutusyhtiöt
- vakuutusedustajat
- muissa kuin ETA-valtioissa toimiluvan saaneiden ulkomaisten luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten, rahastoyhtiöiden ja henkivakuutusyhtiöiden Suomessa olevat sivuliik-
keet.

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan lisäksi seuraavien Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettujen muiden finanssimarkkinoilla toimivien ja 6 §:ssä tarkoitettujen ulkomaisten ETA-valvottavien sekä sijoitusrahastolain 4 ja 18 a §:ssä tarkoitettujen toimijoiden Suomessa oleviin sivuliikkeisiin:

- ulkomaiset luottolaitokset
- ulkomaiset sijoituspalveluyritykset
- ulkomaiset rahastoyhtiöt ja yhteissijoitusyritykset
- ulkomaiset henkivakuutusyhtiöt
- ulkomaiset vakuutusedustajat

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan myös seuraaviin muualla kuin Suomessa toimiluvan saaneisiin Finanssivalvonnasta annetun lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettuihin ulkomaisiin valvottaviin ja muihin finanssimarkkinoilla toimiviin sekä sijoitusrahastolain 4 ja 18 b ja 18 o §:ssä tarkoitettuihin toimijoihin, jotka tarjoavat palveluja Suomessa sivuliikettä perustamatta:

- ulkomaiset luottolaitokset
- ulkomaiset sijoituspalveluyritykset
- ulkomaiset rahastoyhtiöt ja yhteissijoitusyritykset
- ulkomaiset henkivakuutusyhtiöt

vien sijoituskohteiden tuotto ennen tarjouslaskelmissa huomioitavien kulujen vähentämistä on nolla.

- *perustellulla realistisella tuotto-odotuksella* sidottuun pitkäaikaissäästämiseen liittyvästä palveluntarjoajan tietojenantovelvollisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:ssä tarkoitettua perusteltua realistista tuottoarvioita ja vakuutus sopimukseen liitettävien sijoituskohteiden perusteltua realistista tuottoarviota tai laskuperuste korkoisen vakuutuksen tuotto-odotusta
- *PS-sopimuksella* sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annetun lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua säästämissopimusta
- *raportointikaudella* säästäjän kanssa sovittua enintään vuoden pituista ajanjaksoa, jolta sopimussuhteen aikana annetaan tietoja
- *säästäjällä* sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä ja vakuutus sopimuslain 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua vakuutuksenottajaa sekä vakuutus sopimuslain 5 §:ssä tarkoitettua vakuutuksen hakijaa
- *säästöajalla* PS-sopimuksissa sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annetun lain 10 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaista säästämis aikaa, joka alkaa ensimmäisen sopimuksen mukaisen maksun maksamisesta ja päättyy siihen, kun säästöjen takaisinmaksu alkaa, sekä vakuutus sopimuksissa aikaa, joka alkaa vakuutus sopimuksen mukaisen ensimmäisen maksun maksamisesta ja päättyy siihen, kun säästösumma maksetaan tai eläke-erien maksu alkaa
- *säästöjen nostoajalla* aikaa, joka alkaa PS-sopimuksissa säästöajan päättymisestä ja päättyy siihen, kun säästövarat on maksettu takaisin, sekä vakuutus sopimuksissa eläke-erien maksamisen alkamisen ja päättymisen välistä aikaa
- *säästövaroihin oikeutetulla* sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annetun lain 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua luonnollista henkilöä
- *säästövaroilla* sidotusta pitkäaikaissäästämisestä annetun lain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia säästövaroja
- *vakuutus säästöllä* vakuutus säästöä, josta ei ole vähennetty mahdollisesta takaisinostosta aiheutuvia eriä
- *valvottavalla* edellä luvussa 1.1. tarkoitettua määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvaa yhteisöä tai luonnollista henkilöä.

2

Säädöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- laki sidotusta pitkäaikaissäästämisestä (1183/2009, PS-laki)
- vakuutussopimuslaki (543/1994)
- laki vakuutusluokista (526/2008)
- laki vakuutusedustuksesta (570/2005)
- valtioneuvoston asetus sidottuun pitkäaikaissäästämiseen liittyvästä palveluntarjoajan tietojenantovelvollisuudesta (1748/2009, PS-asetus)
- oikeusministeriön asetus henkivakuutuksesta annettavista tiedoista (177/2011)
- asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa (1359/1999)
- oikeusministeriön asetus kuluttajaluoton todellisesta vuosikorosta (824/2010).

2.2 Euroopan unionin direktiivit

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava Euroopan unionin direktiivi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/83/EY, annettu 5 päivänä marraskuuta 2002, henkivakuutuksesta (EVYL L 345, 19.12.2002, s. 1 - 51).

2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonnan oikeus antaa sitovia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- PS-lain 7 §:n 3 momentti ja 8 §:n 2 momentti
- vakuutussopimuslain 9 a §:n 2 momentti.

2.4 Kansainväliset suositukset

Näitä määräyksiä ja ohjeita laadittaessa on otettu huomioon seuraava Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komitean (CESR) antama suositus, jonka CESR:n seuraaja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) on päättänyt pitää voimassa sellaisenaan:

- CESR:n ohjeet sijoittajan avaintietoesitteessä ilmoitettavien juoksevien kulujen laskentamenetelmistä (CESR's guidelines on the methodology for calculation of the ongoing charges figure in the Key Investor Document, CESR/10-674; CESR:n ohjeet). Ohje on saatavilla ESMA:n internetsivuilla osoitteessa www.esma.europa.eu.

3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on varmistaa, että valvottavien asiakkaat saisivat käyttöönsä riittävät ja olennaiset tiedot kuluista ja tuotoista finanssituotteita ja -palveluja koskevien päätöstensä tueksi. Näissä määräyksissä ja ohjeissa esitetään, mitkä tiedot kuluista ja tuotoista olisivat asiakkaalle riittäviä ja olennaisia PS-sopimuksen tai vakuutusopimuksen valitsemiseksi ja mitä tietoja asiakkaan olisi tarpeen saada kyseisten sopimusten sopimusaikana.
- (2) Lisäksi pyrkimyksenä on mahdollistaa samankaltaisten tuotteiden keskinäinen vertailu yhtenäisin perustein määriteltujen oletusten pohjalta. Erityisesti PS-sopimusten ja eläkevakuutusten tiedonantovelvollisuus pyritään asettamaan samalle tasolle, jotta säästäjät voisivat vertailla tavoitteiltaan ja verokohtelultaan samanlaisia tuotteita keskenään.

4 Tiedonantovelvollisuus ennen sopimuksen solmimista

4.1 Ennen sopimuksen solmimista annettavat tiedot

- (1) PS-lain 7 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja palveluntarjoajan on annettava säästäjälle ennen sopimuksen tekemistä. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamistavasta.
- (2) Vakuutusopimuslain 9 a §:n 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa määräyksiä säästöhenkivakuutuksen ja eläkevakuutuksen kulujen ja tuottojen laskemis- ja ilmoittamistavasta.

MÄÄRÄYS (kohdat 3-6)

- (3) Ennen PS-sopimuksen solmimista valvottavan on annettava säästäjälle tarjouslaskelma ja tarjouslaskelman tiivistelmä, jotka on laadittu luvuissa 4.2.1, 4.2.3, 4.3 ja 4.6 annettujen määräysten mukaisesti.
- (4) Ennen eläkevakuutuksen solmimista valvottavan on annettava säästäjälle tarjouslaskelma ja tarjouslaskelman tiivistelmä, jotka on laadittu luvuissa 4.2.2, 4.2.3, 4.3 ja 4.6 annettujen määräysten mukaisesti.
- (5) Ennen säästöhenkivakuutuksen solmimista valvottavan on annettava säästäjälle tarjouslaskelman avaintiedot, jotka on laadittu luvussa 4.4 annettujen määräysten mukaisesti. Avaintietoja laskettaessa on otettava huomioon luvussa 4.6 mainitut kulut. Säästöhenkivakuutuksesta ei tarvitse antaa tarjouslaskelmaa. Jos säästäjälle annetaan tarjouslaskelma, hänelle on annettava myös luvuissa 4.2.2, 4.2.3 ja 4.6 annettujen määräysten mukaisesti laaditut laskelmat.
- (6) Valvottava voi kohtien 3 - 5 estämättä antaa säästäjälle myös muita tarjouslaskelmia.

OHJE (kohdat 7-8)

- (7) Valvottavan tulisi varmistua siitä, että sen edustajat antavat säästäjille näissä määräyksissä ja ohjeissa edellytetyt tiedot.
- (8) Vakuutusedustuksesta annetun lain 25 §:n 1 momentin mukaan vakuutusmeklarin on tehtävässään huolehdittava siitä, että asiakas saa ennen vakuutusopimuksen päättämistä kaikki asiakkaan vakuutustarpeen arvioinnin ja vakuutuksen valitsemisen kannalta tarpeelliset tiedot, kuten tietoja tarjolla olevista vakuutusmuodoista, vakuutusmak-

suista ja vakuutusehdoista. Finanssivalvonta katsoo, että näiden määräysten ja ohjeiden 4 luvussa tarkoitettu tarjouslaskelma, tarjouslaskelman tiivistelmä ja avaintiedot ovat sellaisia tietoja, jotka vakuutusmeklarin on vakuutusedustuksesta annetun lain 25 §:n 1 momentin nojalla toimitettava asiakkaalle.

4.2 Tarjouslaskelma

4.2.1 PS-sopimusten tarjouslaskelmat

- (9) PS-asetuksen 4 §:n mukaan säästäjälle on esitettävä säästövarojen kehittymisestä ja sopimuksen mukaan veloitettavista kuluista koko säästöajalle vähintään kaksi laskelmaa. Toinen laskelma on perustettava olettamalle, että säästövarojen tuotto on nolla. Toisessa laskelmassa on esitettävä perusteltu realistinen arvio valitulle sijoitukselle odotettavissa olevasta tuotosta.

MÄÄRÄYS (kohdat 10-14)

- (10) Valvottavan on määritettävä perusteltu realistinen tuotto-odotus säästäjälle tarjottavan sijoitusjakauman perusteella. Tuottoarvio määritellään bruttotuottona.
- (11) PS-asetuksen 4 §:ssä tarkoitetut arviot on esitettävä euroina vuosikohtaisesti koko säästöajalta taulukkomuodossa:
- säästövarat vuoden alussa;
 - säästövarat vuoden lopussa;
 - säästösuoritukset vuodessa;
 - säästösuorituksille kertyvä tuotto kulujen jälkeen;
 - sijoitussuunnitelman noudattamisesta aiheutuvat kulut.
- (12) Tarjouslaskelmissa on esitettävä säästöajalta yhteenlasketut säästösuoritukset, tuotot ja kulut.
- (13) Tarjouslaskelmat on laadittava ottamatta huomioon verotuksen vaikutusta. Laskelmissa saa ottaa huomioon vain valvottavaa sitovat asiakkaalle annettavat alennukset.
- (14) Jos tarjouslaskelmat laaditaan vain säästöajalta, niistä tulee ilmetä, että säästöjen nostoaikana sopimuksesta voidaan periä kuluja, joita tarjouslaskelmissa ei ole otettu huomioon.

OHJE (kohta 15)

- (15) Finanssivalvonta suosittelee, että tarjouslaskelmat kattavat myös säästöjen nostoajan. Näissä laskelmissa tulisi ottaa huomioon myös säästövarojen nostamisesta perittävät kulut.

4.2.2 Eläkevakuutusten tarjouslaskelmat

MÄÄRÄYS (kohdat 16-22)

- (16) Säästäjälle annettavan tarjouslaskelman tulee sisältää vähintään kaksi laskelmaa, joista toinen perustuu perustellulle realistiselle tuotto-odotukselle ja toinen nollatuotto-olettamalle.

- (17) Valvottavan on määritettävä perusteltu realistinen tuotto-odotus säästäjälle tarjottavan sijoitusjakautuman perusteella. Laskuperustekorkoisen vakuutuksen tai säästönosan realistinen tuotto-odotus on laskuperustekoroon ja oletettujen vuosittaisten asiakashyvitysten yhteenlaskettu määrä. Vakuutuksen kuolevuushyvytys on otettava huomioon tuotona.
- (18) Laskuperustekorkoisen vakuutuksen tarjouslaskelmissa on käytettävä nollatuotto-olettaman sijasta tuotto-odotuksena sopimuksen mukaista laskuperustekoroon määrää silloin, kun sijoitussuunnitelma on laadittu niin, että kaikki vakuutusmaksut ohjataan laskuperustekorkoiseen osaan.
- (19) Tarjouslaskelmassa on esitettävä taulukkomuodossa arvio alla mainituista luvuista vuosikohtaisesti euroina koko säästöajalta:
- vakuutussäästöt vuoden alussa;
 - vakuutussäästöt vuoden lopussa;
 - vakuutusmaksut vuodessa;
 - vakuutusmaksuille kertyvä tuotto kulujen jälkeen;
 - vakuutussopimuksen noudattamisesta aiheutuvat kulut.
- (20) Tarjouslaskelmissa on esitettävä säästöajalta yhteenlasketut vakuutusmaksut, tuotot ja kulut.
- (21) Tarjouslaskelmat on laadittava ottamatta huomioon verotuksen vaikutusta. Laskelmissa saa ottaa huomioon vain valvottavaa sitovat asiakkaalle annettavat alennukset.
- (22) Jos tarjouslaskelmat laaditaan vain säästöajalta, niistä tulee ilmetä, että säästöjen nostoaikana sopimuksesta voidaan periä kuluja, joita tarjouslaskelmissa ei ole otettu huomioon.

OHJE (kohta 23)

- (23) Finanssivalvonta suosittelee, että tarjouslaskelmat kattavat myös eläkkeen nostoajan. Laskelmassa tulisi ottaa huomioon myös eläkkeestä perittävät kulut. Elinikäisen eläkkeen osalta laskelmassa tulisi käyttää eläkkeen päättymisikänä 100 vuotta.

4.2.3 PS-sopimusten ja eläkevakuutusten tarjouslaskelmien esittämistapa

MÄÄRÄYS (kohdat 24-27)

- (24) Tarjouslaskelma tulee tehdä siten, että säästösuoritukset tai vakuutusmaksut ovat koko maksuajan vakiot, jos sopimus koskee säännöllisiä säästösuorituksia. Laskelma on tehtävä myös silloin, kun asiakkaan maksusuunnitelma sisältää vain yhden säästösuorituksen tai kertamaksun.
- (25) Laskelmassa esitettäviä kuluja ja tuottoja laskettaessa on otettava huomioon asiakkaan yksilöllinen sijoitussuunnitelma, esimerkiksi sijoitusjakauma ja arvopapereilla käytävän kaupan tiheys.
- (26) Näiden määräysten ja ohjeiden mukaisesta tarjouslaskelmasta tulee ilmetä, että se on Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukainen tarjouslaskelma. Laskelmasta tulee käydä ilmi, että se ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu tarjolla olevien sopimusten arvi-

ointia ja vertailua varten. Laskelmassa on mainittava myös, että siinä esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan edellyttäen, että laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan ja, että laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat sekä, että sopimuksesta ja sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

- (27) Näiden määräysten ja ohjeiden mukainen tarjouslaskelma on annettava säästäjälle yhtenä kokonaisuutena siten, että säästäjä voi erottaa sen muusta aineistosta. Laskelmaa ei saa esittää tai toimittaa tavalla, joka voi saada säästäjän pitämään laskelman tietoja vähemmän tärkeinä kuin muita tarjottavasta sopimuksesta annettavia tietoja.

4.3 PS-sopimusten ja eläkevakuutusten tarjouslaskelman tiivistelmä

MÄÄRÄYS (kohdat 28-31)

- (28) Tarjouslaskelman tiivistelmä on annettava säästäjälle näiden määräysten ja ohjeiden kohtaan 9.1 sisältyvien mallien mukaisena.
- (29) Tiivistelmä on laadittava siten, että se kuvaa sopimuksen tilannetta säästöajan päättyessä ennen säästöjen nostoaikaa. Tiivistelmän tulee sisältää seuraavat tiedot laskettuna perustellulla realistisella tuotto-odotuksella ja nollatuotto-olettamalla:
- a. säästösuoritukset tai vakuutusmaksut;
 - b. tuotto kulujen jälkeen;
 - c. säästövarojen tai vakuutussäästöjen määrä;
 - d. PS- sopimusten osalta arvio nostettavista varoista (esimerkiksi euroa/kuukaudessa) ja eläkevakuutusten osalta eläkearvio (euroa/kuukaudessa);
 - e. säästöaikana maksettavat kulut;
 - f. säästöaikana maksettavat kulut ilmoitettuna annualisoituna prosentuaalisena tuoton vähennyksenä (vuotuiset kulut, prosenttia);
 - g. kaikki säästöaikana perittävät kulut suhteessa säästövaroihin, jotka säästäjä saisi, jos mitään kuluja ei perittäisi.
- (30) Tiivistelmästä tulee ilmetä, että se on Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukainen. Tiivistelmästä tulee käydä ilmi, että se ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten. Tiivistelmässä on mainittava myös, että siinä esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan edellyttäen, että laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan ja, että laskelmassa esitetyt tuottoarviot toteutuvat sekä, että sopimuksesta ja sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.
- (31) Tiivistelmä on annettava säästäjälle yhtenä kokonaisuutena siten, että säästäjä voi erottaa sen muusta aineistosta. Tiivistelmää ei saa esittää tai toimittaa tavalla, joka voi saada säästäjän pitämään tiivistelmän tietoja vähemmän tärkeinä kuin muita tarjottavasta sopimuksesta annettavia tietoja.

4.4 Säästöhenkivakuutusten tarjouslaskelman avaintiedot ja tarjouslaskelmat

MÄÄRÄYS (kohdat 32-40)

- (32) Säästöhenkivakuutusten tarjouslaskelman avaintiedot on annettava säästäjälle näiden määräysten ja ohjeiden kohtaan 9.2 sisältyvien mallien mukaisena.
- (33) Avaintiedot on laadittava siten, että ne kuvaavat sopimuksen tilannetta säästöajan päättyessä ennen säästöjen nostoaikaa. Avaintietojen tulee sisältää seuraavat tiedot sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta laskettuna nollatuotto-olettamalla ja laskuperustekorkoisesta vakuutuksesta laskettuna sopimuksen mukaisella laskuperustekorolla:
- a. maksettavat vakuutusmaksut yhteensä;
 - b. vakuutussäästöjen määrä;
 - c. säästöaikana maksettavat kulut euroina;
 - d. säästöaikana maksettavat kulut ilmoitettuna annualisoituna prosentuaalisena tuoton vähennyksenä (vuotuiset kulut, prosenttia).
- (34) Laskuperustekorkoisella vakuutuksella tarkoitetaan kohdassa 33 vain sellaista vakuutusta, jossa kaikki vakuutusmaksut ohjataan laskuperustekorkoiseen osaan.
- (35) Avaintiedoista tulee ilmetä, että ne ovat Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden mukaisia. Avaintiedoista tulee käydä ilmi, että ne eivät ole lupauksia tulevista tuotoista tai kertyvästä pääomasta, eivätkä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan ne on laadittu sopimusten arviontia ja vertailua varten. Avaintiedoissa on mainittava myös, että niissä esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan edellyttäen, että laskelmia tehtäessä oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan ja, että oletetut tuottoarviot toteutuvat sekä, että sopimuksesta ja sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.
- (36) Avaintiedot on annettava säästäjälle yhtenä kokonaisuutena siten, että säästäjä voi erottaa ne muusta aineistosta. Avaintietoja ei saa esittää tai toimittaa tavalla, joka voi saada säästäjän pitämään niiden tietoja vähemmän tärkeinä kuin muita tarjottavasta sopimuksesta annettavia tietoja.
- (37) Säästöhenkivakuutuksesta ei tarvitse antaa tarjouslaskelmaa. Jos säästäjälle annetaan tarjouslaskelma, hänelle on annettava myös luvuissa 4.2.2, 4.2.3 ja 4.6 annettujen määräysten mukaisesti laaditut laskelmat.
- (38) Jos säästäjälle annetaan tarjouslaskelma sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta tai vakuutuksesta, jossa on sekä sijoitussidonnainen että laskuperustekorkoinen osa, säästäjälle on annettava myös edellä kohdassa 32 tarkoitettujen avaintietojen lisäksi avaintiedot laskettuina myös perustellulla realistisella tuotto-odotuksella.
- (39) Valvottavan on määritettävä perusteltu realistinen tuotto-odotus säästäjälle tarjottavan sijoitusjakautuman perusteella. Laskuperustekorkoisen säästönosan tuotto-odotus on laskuperustekorron ja oletettujen vuosittaisten asiakashyvitysten yhteenlaskettu määrä. Vakuutuksen kuolevuushyvitys on otettava tuottona huomioon.
- (40) Laskelmat on laadittava ottamatta huomioon verotuksen vaikutusta. Laskelmissa saa ottaa huomioon vain valvottavaa sitovat asiakkaalle annettavat alennukset.

4.5 Kapitalisaatiosopimusten avaintiedot ja tarjouslaskelmat

OHJE (kohta 41)

- (41) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava antaa ennen kapitalisaatiosopimuksen solmimista säästäjälle luvussa 4.4 tarkoitetut avaintiedot. Avaintiedoissa tulisi ottaa huomioon luvussa 4.6 mainitut kulut. Jos säästäjälle annetaan tarjouslaskelmia, niistä yhden tulisi olla laadittu luvuissa 4.2.2, 4.2.3 ja 4.6 annettujen määräysten mukaisesti.

4.6 Tarjouslaskelmassa, tarjouslaskelman tiivistelmässä ja avaintiedoissa huomioon otettavat kulut

MÄÄRÄYS (kohdat 42-47)

- (42) Tarjouslaskelmassa, tarjouslaskelman tiivistelmässä ja avaintiedoissa on otettava kuluina huomioon:
- a. säästösuorituksista tai vakuutusmaksuista perittävät kulut;
 - b. säästövaroista tai vakuutussäästöstä perittävät kulut;
 - c. muut säännönmukaiset kulut, jotka valvottava perii sopimuksesta;
 - d. kuolemanvaraturvan ylläpitämiseksi veloitettavat maksut;
 - e. sijoitusrahastojen, erikoissijoitusrahastojen ja vastaavien sijoituskohteiden (esimerkiksi sijoituskorit) kulut sekä mahdollinen säännöissä määritelty rahasto- tai sijoituskoriosuuksien osto- ja myyntihintojen erotus;
 - f. sopimukseen liitettyjen arvopapereiden osto- ja myyntipalkkiot sekä säilytyspalkkiot;
 - g. sijoitusrahastojen, erikoissijoitusrahastojen ja vastaavien sijoituskohteiden (esimerkiksi sijoituskorit) osuuksien merkitsemisestä ja lunastamisesta veloitettavat palkkiot;
 - h. sopimukseen liitettyjen arvo-osuustilien kulut;
 - i. varainhoitokulut;
 - j. muut kohdissa e-i mainittuihin kuluihin rinnastettavat sijoittamisesta aiheutuvat kulut.
- (43) Laskuperustekorkoisissa vakuutuksissa otetaan tarjouslaskelmassa kuluina huomioon vain kohdan 42 alakohdat a-d.
- (44) Kuluina ei tarvitse ottaa huomioon sellaisia toimenpidepalkkioita, joita valvottava perii säästäjän erillisen toimenpidepyynnön johdosta ja jotka eivät liity varojen sijoittamiseen, esimerkiksi säästäjän erikseen pyytämistä laskelmista perittävät palkkiot.
- (45) Kohdan 42 alakohdan e mukaisia kuluja laskettaessa sijoituskohteen juoksevat kulut on laskettava näiden määräysten ja ohjeiden kohdassa 8.3 olevan liitteen mukaisesti. Juoksevien kulujen lisäksi sijoituskohteiden perimät tuottosidonnaiset palkkiot on sisällytettävä sijoituskohteen kuluihin.
- (46) Jos tuottosidonnaista palkkiota ei voida laskea sijoituskohteen lyhyen toimintahistorian vuoksi, tai jos historia ei riittävän luotettavasti kuvaa sijoituskohteen kuluja palkkiorakenteessa tapahtuneiden merkittävien muutosten vuoksi, tällöin on käytettävä parasta

mahdollista perusteltua arviota sijoituskohteen kuluista. Arvion käyttämisestä ja sen syystä on kerrottava säästäjälle.

- (47) Jos valvottavalla ei ole käytettävissään tietoa sijoituskohteen juoksevista kuluista, eikä tätä tietoa ole kohtuullisin toimin saatavissa, juoksevana kuluna on käytettävä parasta mahdollista perusteltua arviota sijoituskohteen kuluista. Arvion käyttämisestä ja sen syystä on kerrottava säästäjälle.

5 Tiedonantovelvollisuus sopimussuhteen aikana

5.1 Sopimussuhteen aikana annettava tiedot

- (1) PS-lain 8 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja palveluntarjoajan on annettava säästäjälle ja muulle säästövaroihin oikeutetulle sopimussuhteen aikana. Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tietojen ilmoittamistavasta.
- (2) Vakuutuslainsäädännön 9 a §:n 2 momentin mukaan Finanssivalvonta voi antaa määräyksiä säästöhenkivakuutuksen ja eläkevakuutuksen kulujen ja tuottojen laskemis- ja ilmoittamistavasta.

MÄÄRÄYS (kohdat 3-6)

- (3) Valvottavan on annettava PS-sopimuksesta säästäjälle ja säästövaroihin oikeutetulle selvitys kertyneistä säästöistä, kuluista ja tuotoista luvuissa 5.2 ja 5.8 annettujen määräysten mukaisesti.
- (4) Valvottavan on annettava näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitusta eläkevakuutuslainsäädännön 9 a §:n 2 momentin mukaisesti annettavasta selvityksestä säästäjälle selvitys kertyneistä säästöistä, kuluista ja tuotoista luvuissa 5.3 ja 5.8 annettujen määräysten mukaisesti.
- (5) Valvottavan on annettava ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitusta eläkevakuutuslainsäädännön 9 a §:n 2 momentin mukaisesti annettavasta selvityksestä säästäjälle selvitys kertyneistä säästöistä, kuluista ja tuotoista luvuissa 5.4 ja 5.8 annettujen määräysten mukaisesti.
- (6) Valvottavan on annettava näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitusta säästöhenkivakuutuslainsäädännön 9 a §:n 2 momentin mukaisesti annettavasta selvityksestä säästäjälle selvitys kertyneistä säästöistä, kuluista ja tuotoista luvuissa 5.5 ja 5.8 annettujen määräysten mukaisesti.

OHJE (kohta 7-8)

- (7) Finanssivalvonta suosittelee, että valvottava antaa ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitusta säästöhenkivakuutuslainsäädännön 9 a §:n 2 momentin mukaisesti annettavasta selvityksestä säästäjälle selvityksen kertyneistä säästöistä, kuluista ja tuotoista luvuissa 5.5 ja 5.8 annettujen määräysten mukaisesti.
- (8) Valvottavan tulisi varmistua siitä, että sen edustajat antavat säästäjille näissä määräyksissä ja ohjeissa edellytetyt tiedot.

5.2 PS-sopimukset

- (9) PS-asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan palveluntarjoajan on annettava vähintään ker-
ran vuodessa säästäjälle selvitys, joka sisältää ainakin asetuksessa mainitut tiedot.

MÄÄRÄYS (kohdat 10-15)

- (10) PS-asetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot on annettava säästäjälle eriteltyinä
raportointikaudelta ja koko kuluneelta sopimusajalta.
- (11) Raportointikaudelta säästäjälle on annettava PS-asetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoi-
tetut tiedot seuraavasti jaoteltuna:
- a. säästämisilille tehtyjen säästösuoritusten kokonaismäärä;
 - b. säästämisililtä tehdyt maksusuoritukset;
 - c. säästämisilille sijoitusten realisoimisesta, koroista, osingoista ja muista voiton-
jakoeristä kertyneet suoritukset;
 - d. säästövarojen markkina-arvo raportointikauden alussa ja lopussa;
 - e. säästövarojen euromääräinen tuotto;
 - f. säästövaroilta kertynyt tuotto vuosituotoksi muunnettuna ottaen säästösuorituks-
set huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja;
 - g. kaikki sopimukseen liittyneet kulut euromääräisinä;
 - h. perityt kulut prosentteina kertyneistä bruttosäästövarojen osuudesta;
 - i. selvitys säästäjältä sopimuksesta perittyjen kulujen perusteista;
 - j. tuottojen ja kulujen määräytymistä koskevat mahdolliset muutokset;
 - k. säästövarojen markkina-arvon määräytymisperusteet.
- (12) Koko kuluneelta sopimusajalta on annettava PS-asetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoi-
tetut tiedot seuraavasti jaoteltuina:
- a. säästämisilille tehtyjen säästösuoritusten kokonaismäärä;
 - b. säästövarojen euromääräinen tuotto kumulatiivisesti säästöaikana;
 - c. säästövaroilta koko säästöaikana kertynyt tuotto vuosituotoksi muunnettuna ot-
taen säästösuoritukset huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja;
 - d. kaikki sopimukseen liittyneet kulut euromääräisinä koko säästöaikana;
 - e. säästöaikana perittyjen kulujen suhde kertyneisiin bruttosäästövaroihin ilmoitet-
tuna annualisoituna prosenttina.
- (13) PS-asetuksen 5 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettu vuosituotto on laskettava
efektiivisenä vuosituottona.
- (14) Kohdan 11 alakohdan i mukaisessa selvityksessä ei ole riittävää viitata yhteen tai use-
ampaan hinnastoon.
- (15) Kohdan 12 alakohdissa c ja e tarkoitetut tiedot on annettava vain säästöaikana.

OHJE (kohdat 16-17)

- (16) Finanssivalvonta katsoo riittäväksi sen, että valvottava antaa PS-lain 8 §:ssä tarkoitetut
tiedot vain siltä ajalta, jona säästäjällä ja valvottavalla on ollut sopimussuhde. Valvotta-

van ei tarvitse raportoida säästäjän aikaisemman palveluntarjoajan kanssa voimassa olleen sopimussuhteen aikana kertyneitä säästöjä, kuluja ja tuottoja.

- (17) Finanssivalvonta katsoo, että PS-asetuksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja säästämistililtä tehtäviä maksusuorituksia ovat sijoitusten tekemiseen ja hoitamiseen liittyvät maksusuoritukset¹.

5.3 Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitut eläkevakuumussopimukset

MÄÄRÄYS (kohdat 18-23)

- (18) Säästäjälle on annettava näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitusta eläkevakuumussopimuksesta vähintään kerran vuodessa selvitys, jonka tulee sisältää vähintään kohdissa 19 ja 20 mainitut tiedot. Tiedot on annettava säästäjälle eriteltyinä raportointikaudelta ja koko kuluneelta sopimusajalta.
- (19) Raportointikaudelta säästäjälle on annettava seuraavat tiedot:
- maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä;
 - maksettujen eläkkeiden kokonaismäärä;
 - vakuutussäästöjen muutokset euroina sijoituskohteittain (rahastojen vaihdot sekä muiden sijoituskohteiden ostot ja myynnit);
 - muut kuin sijoituskohteen arvonmuutoksesta kertyneet tuotot (esim. laskuperuste korko, asiakashyvitykset ja osingot);
 - vakuutussäästö raportointikauden alussa ja lopussa;
 - vakuutussäästöjen euromääräinen nettotuotto;
 - vakuutussäästöille kertynyt tuotto efektiiviseksi vuosituotoksi muunnettuna ottaen vakuutusmaksut huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja;
 - kaikki sopimukseen liittyneet kulut euromääräisinä;
 - perityt kulut prosentteina kertyneistä bruttovakuutussäästöistä;
 - selvitys säästäjältä sopimuksesta perittyjen kulujen perusteista;
 - tuottojen ja kulujen määräytymistä koskevat mahdolliset muutokset;
 - vakuutussäästön arvon määräytymisperusteet.
- (20) Koko kuluneelta sopimusajalta on annettava seuraavat tiedot:
- maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä;
 - vakuutussäästöjen euromääräinen nettotuotto säästöaikana;
 - vakuutussäästöille koko kuluneena säästöaikana kertynyt tuotto efektiiviseksi vuosituotoksi muunnettuna ottaen vakuutusmaksut huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja;
 - kaikki sopimukseen liittyneet kulut euromääräisinä koko kuluneena säästöaikana;
 - säästöaikana vakuutussäästöistä perittyjen kulujen suhde kertyneisiin bruttovakuutussäästöihin ilmoitettuna annualisoituna prosenttina;

¹ PS-asetusta koskevan valtiovarainministeriön 22.12.2009 päivätyn muistion s.6

- (21) Kohdan 19 alakohdan j mukaisessa selvityksessä ei ole riittävää viitata yhteen tai useampaan hinnastoon.
- (22) Valvottavan on annettava tässä luvussa tarkoitettu selvitys vähintään siltä ajalta, jona säästäjällä ja valvottavalla on ollut sopimussuhde. Valvottavan ei tarvitse raportoida säästäjän aikaisemman palveluntarjoajan kanssa voimassa olleen sopimussuhteen aikana kertyneitä säästöjä, kuluja ja tuottoja. Kahden valvottavan keskenään sopiman kannansiirron yhteydessä sopimussuhteen katsotaan alkaneen säästäjän ja kannanluovuttajan sopimussuhteen alkaessa.
- (23) Kohdan 20 alakohdissa c ja e tarkoitetut tiedot on annettava vain säästöaikana.

5.4 Ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitut eläkevakuutus sopimukset

MÄÄRÄYS (kohdat 26-31)

- (26) Ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitusta eläkevakuutus sopimuksesta säästäjälle on annettava vähintään kerran vuodessa selvitys, jonka tulee sisältää vähintään kohdissa 27 ja 28 mainitut tiedot. Tiedot on annettava säästäjälle eriteltyinä raportointikaudelta sekä näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen kuluneelta ajalta.
- (27) Raportointikaudelta säästäjälle on annettava seuraavat tiedot:
- maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä;
 - maksettujen eläkkeiden kokonaismäärä;
 - vakuutussäästö raportointikauden alussa ja lopussa;
 - vakuutussäästöjen euromääräinen nettotuotto;
 - vakuutussäästöille kertynyt tuotto efektiiviseksi vuosituotoksi muunnettuna ottaen vakuutusmaksut huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja;
 - vakuutus sopimukseen liittyneet kulut pois lukien sijoituskohteiden kulut euromääräisinä;
 - vakuutus sopimuksesta perityt kulut pois lukien sijoituskohteiden kulut prosentteina kertyneistä bruttovakuutussäästöistä;
 - vakuutukseen liitettyjen sijoitusrahastojen ja -korien juoksevien kulujen pääomapainotettu keskiarvo raportointikauden lopussa;
 - vakuutukseen liitettyjen sijoituskohteiden kulut sijoituskohteittain (esimerkiksi kunkin sijoitusrahaston juoksevat kulut ja mahdolliset tuottosidonnaiset palkkiot prosentteina);
 - selvitys raportointikaudella perittyjen kulujen perusteista.
- (28) Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeiseltä ajalta on annettava seuraavat tiedot:
- maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä;
 - vakuutussäästöjen euromääräinen nettotuotto;
 - vakuutussäästöille kertynyt tuotto efektiiviseksi vuosituotoksi muunnettuna ottaen vakuutusmaksut huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja.

- (29) Valvottavan on annettava kohdassa 26 tarkoitettu selvitys vähintään siltä ajalta, jona säästäjällä ja valvottavalla on ollut sopimussuhde. Valvottavan ei tarvitse raportoida säästäjän aikaisemman palveluntarjoajan kanssa voimassa olleen sopimussuhteen aikana kertyneitä säästöjä, kuluja ja tuottoja. Kahden valvottavan keskenään sopiman kannansiirron yhteydessä sopimussuhteen katsotaan alkaneen säästäjän ja kannanluovuttajan sopimussuhteen alkaessa.
- (30) Jos valvottavalla ei ole käytettävissään eikä kohtuullisin toimin saatavissa kohdan 27 alakohdissa h ja i mainittuja tietoja, valvottavan tulee kertoa säästäjälle tietojen puuttumisesta ja sen syistä kohdassa 26 tarkoitettussa selvityksessä.
- (31) Valvottavan tulee pitää luetteloa kohdassa 30 mainituista tilanteista.

OHJE (kohta 32)

- (32) Finanssivalvonta suositaa, että valvottava antaa kohdassa 26 tarkoitettussa selvityksessä kohdassa 28 tarkoitettut tiedot koko sopimusaajalta. Jos valvottavan ei ole mahdollista antaa tietoja koko sopimusaajalta, Finanssivalvonta suositaa, että valvottava antaa tiedot niin pitkältä ajalta kuin mahdollista.

5.5 Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitut säästöhenkivakuutussopimukset

MÄÄRÄYS (kohdat 33-38)

- (33) Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen solmitusta säästöhenkivakuutussopimuksesta on annettava säästäjälle vähintään kerran vuodessa selvitys, jonka tulee sisältää vähintään kohdissa 34 ja 35 mainitut tiedot. Tiedot on annettava säästäjälle eriteltynä raportointikaudelta sekä näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeen kuluneelta ajalta.
- (34) Raportointikaudelta säästäjälle on annettava seuraavat tiedot:
- maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä;
 - maksettujen vakuutuskorvausten kokonaismäärä;
 - vakuutussäästö raportointikauden alussa ja lopussa;
 - vakuutussäästöjen euromääräinen nettotuotto;
 - vakuutussäästöille kertynyt tuotto efektiiviseksi vuosituotoksi muunnettuna ottaen vakuutusmaksut huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja;
 - vakuutussopimukseen liittyneet kulut pois lukien sijoituskohteiden kulut euromääräisinä;
 - vakuutussopimuksesta perityt kulut pois lukien sijoituskohteiden kulut prosentteina kertyneistä bruttovakuutussäästöistä;
 - vakuutukseen liitettyjen sijoitusrahastojen ja -korien juoksevien kulujen pääomapainotettu keskiarvo raportointikauden lopussa;
 - vakuutukseen liitettyjen sijoituskohteiden kulut sijoituskohteittain (esimerkiksi kunkin sijoitusrahaston juoksevat kulut ja mahdolliset tuottosidonnaiset palkkiot prosentteina);
 - selvitys raportointikaudella perittyjen kulujen perusteista.

- (35) Näiden määräysten ja ohjeiden voimaantulon jälkeiseltä ajalta on annettava seuraavat tiedot:
- a. maksettujen vakuutusmaksujen kokonaismäärä;
 - b. vakuutussäästöjen euromääräinen nettotuotto;
 - c. vakuutussäästöille kertynyt tuotto efektiiviseksi vuosituotoksi muunnettuna ottaen vakuutusmaksut huomioon vähentämättä niistä perittyjä kuluja.
- (36) Valvottavan on kohdassa 33 tarkoitettu selvitys vähintään siltä ajalta, jona säästäjällä ja valvottavalla on ollut sopimussuhde. Valvottavan ei tarvitse raportoida säästäjän aikaisemman palveluntarjoajan kanssa voimassa olleen sopimussuhteen aikana kertyneitä säästöjä, kuluja ja tuottoja. Kahden valvottavan keskenään sopiman kannansiirron yhteydessä sopimussuhteen katsotaan alkaneen säästäjän ja kannanluovuttajan sopimussuhteen alkaessa.
- (37) Jos valvottavalla ei ole käytettävissään eikä kohtuullisin toimin saatavissa kohdan 34 alakohdissa h ja i mainittuja tietoja, valvottavan tulee kertoa säästäjälle tietojen puuttumisesta ja sen syistä kohdassa 33 tarkoitettussa selvityksessä.
- (38) Valvottavan tulee pitää luetteloa kohdassa 37 mainituista tilanteista.

5.6 Ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmitut säästöhenkivakuutukset

OHJE (kohta 39)

- (39) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava antaa ennen näiden määräysten ja ohjeiden voimaantuloa solmituista säästöhenkivakuutus sopimuksista säästäjälle selvityksen, joka on laadittu luvuissa 5.5 ja 5.8 annettujen määräysten mukaisesti.

5.7 Kapitalisaatiosopimukset

OHJE (kohta 40)

- (40) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava antaa kapitalisaatiosopimuksista säästäjälle selvityksen, joka on laadittu luvuissa 5.5 ja 5.8 annettujen mukaisesti.

5.8 Tuottojen ja kulujen laskemistapa

MÄÄRÄYS (kohdat 41-45)

- (41) Vuosituotto on laskettava efektiivisellä vuosituotolla. Efektiivistä vuosituottoa laskettaessa tulee maksuun verrattavina erinä ottaa huomioon kaikki sopimuksen säästöön tulevat lisäykset ja vähennykset. Efektiivistä vuosituottoa laskettaessa on sovellettava oikeusministeriön antamasta kuluttajaluoton todellista vuosikorkoa koskevasta asetuksesta (824/2010) ilmeneviä periaatteita. Efektiivistä vuosituottoa laskettaessa sopimuksen säästöön tulevien lisäysten ja vähennysten voidaan olettaa tapahtuvan kerran vuodessa, joko raportointikauden alussa tai lopussa.
- (42) Ajanjaksolta, jolta valvottavalla ei ole mahdollista saada efektiivisen vuosituoton laskennassa tarpeellisia tietoja, laskennassa voidaan tehdä seuraavia yksinkertaistuksia:

- tiedoissa otetaan huomioon vain vakuutusmaksut ja/tai
- maksut ja mahdolliset kulut kohdistetaan vakuutuksen alkuun.

Jos myöskään maksettuja vakuutusmaksuja ei ole joltakin ajanjaksolta saatavissa, laskenta voidaan aloittaa hetkestä, josta lähtien ne ovat saatavissa. Tällöin myöskään säästöjä ajalta, jolta vakuutusmaksuja ei ole saatavissa, ei oteta huomioon.

- (43) Kuluja laskettaessa otetaan huomioon säästäjältä vuoden aikana veloitetut luvun 4 kohdassa 42 kohdassa määritellyt kulut. Kuluja laskettaessa on otettava myös huomioon, mitä luvun 4 kohdissa 43 - 47 määrätään. Sijoitusrahastojen, erikoissijoitusrahastojen sekä vastaavien sijoituskohteiden (esimerkiksi sijoituskorit) kuluista voidaan kuitenkin laskea arvio seuraavilla oletuksilla:
- pääoma: raportointikauden kuukausihavainnoista laskettu keskimääräinen pääoma;
 - sijoitusjakauma: raportointikauden lopun sijoitusjakauma;
 - kulurasitus: raportointikauden lopun sijoitusjakauman perusteella laskettu pääomapainotettu keskiarvo.
- (44) Tämän luvun kohdissa 11 ja 12 tarkoitetut bruttosäästövarat ja kohdissa 19, 20 ja 27 tarkoitetut bruttovakuutussäästöt on laskettava lisäämällä säästövaroihin tai vakuutussäästöihin kaikki sopimuksesta perityt kulut.
- (45) Luvuissa 5.2, 5.3, 5.4 ja 5.5 tarkoitettua euromääräistä nettotuottoa laskettaessa säästövaroissa ja vakuutussäästössä otetaan huomioon myös mahdolliset säästövarojen nostot ja vakuutussäästöjen takaisinostot.

6 Siirtymä- ja voimaantulomääräykset

- (1) Näissä määräyksissä ja ohjeissa annettuja PS-sopimuksia koskevia määräyksiä ja ohjeita sovelletaan 1.4.2013 alkaen.
- (2) Näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 4 annettuja vakuutuslaskelmia koskevia määräyksiä ja ohjeita sovelletaan 1.4.2013 alkaen.
- (3) Näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5 annettuja vakuutuslaskelmia koskevia määräyksiä ja ohjeita sovelletaan 1.7.2013 alkaen.
- (4) Poiketen kohdasta (3) ennen 1.4.2013 solmittuihin vakuutuslaskelmiin sovelletaan kuitenkin näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5 annettuja määräyksiä ja ohjeita 1.7.2014 alkaen.
- (5) Poiketen kohdista 2 ja 3 valvottava voi 1.4. - 31.12.2013 jättää antamatta säästäjälle näiden määräysten ja ohjeiden luvun 4 kohtien 4 - 5 mukaisia tarjouslaskelmia, tarjouslaskelman tiivistelmiä, tarjouslaskelman avaintietoja tai luvun 5 kohtien 4 ja 6 mukaisia selvityksiä, jos valvottavan ei ole tietoteknisten syiden vuoksi mahdollista laatia niitä. Valvottavan tulee kertoa säästäjälle edellä mainittujen tarjouslaskelmien, tarjouslaskelmien tiivistelmän, tarjouslaskelman avaintietojen tai selvitysten antamatta jättämisestä ja sen syistä. (Annettu 6.3.2013, voimaan 1.4.2013)

7 Kumotut määräykset ja ohjeet

- (1) Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan kannanotot:
- Vakuutusvalvontaviraston antama kannanotto vakuutussäästämisen markkinoinnista (dnro 1/002/2002) kumotaan kulujen ja tuottojen ilmoittamista koskevilta osin
 - Vakuutusvalvontaviraston antama kannanotto hyvästä myyntitavasta henki- ja eläkevakuutusten henkilöasiakasmarkkinoinnissa (9/002/2007) kumotaan kulujen ja tuottojen ilmoittamista koskevin osin.

8 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu niiden voimaantulon jälkeen seuraavasti:

(Annettu 6.3.2013, voimaan 1.4.2013)

- Lisätty lukuun 6 kohta 5
- Vaihdettu malli lukuun 9.1.3

9 Liitteet

9.1 Tarjouslaskelman tiivistelmämallit

9.1.1 PS-sopimukset

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä säästövaroista ja maksettavista kuluista on laadittu sillä oletuksella, että sopimus ei tuota mitään. Arviosta käy ilmi, kuinka paljon sopimuksen on vähintään tuotettava kulujen kattamiseksi.

tuotto-oletus 0 % / vuosi	
säästösuoritukset, euroa	xx
tuotto kulujen jälkeen, euroa	-xx
säästövarat, euroa	xx
arvio nostettavista varoista, euroa/kk	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %
Koko säästöajan kulut suhteessa säästösuorituksiin	x,x %

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä säästövaroista ja maksettavista kuluista on laadittu sijoitussuunnitelman tuotto-oletuksen pohjalta.

tuotto-oletus xx % / vuosi	
säästösuoritukset, euroa	xx
tuotto kulujen jälkeen, euroa	xx
säästövarat, euroa	xx
arvio nostettavista varoista, euroa/kk	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %
Koko säästöajan kulut suhteessa säästövaroihin, jotka asiakas saisi, jos mitään kuluja ei perittäisi	x,x %

Tämä tarjouslaskelman tiivistelmä on Finanssivalvonnan määräysten mukainen. Se kuvaa tilannetta säästöajan lopussa.

Tarjouslaskelma ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten.

Tarjouslaskelmassa esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan sillä edellytyksellä, että

- laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan
- laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat
- sopimuksesta sekä sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

9.1.2 Sijoitussidonnaiset eläkevakuutukset

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista on laadittu sillä oletuksella, että sopimus ei tuota mitään. Arviosta käy ilmi, kuinka paljon sopimuksen on vähintään tuotettava kulujen kattamiseksi.

tuotto-oletus 0 % / vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
tuotto kulujen jälkeen, euroa	-xx
vakuutussäästöt, euroa	xx
arvio eläkkeestä, euroa/kk	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %
Koko säästöajan kulut suhteessa vakuutusmaksuihin	x,x %

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista on laadittu sijoitussuunnitelman tuotto-oletuksen pohjalta.

tuotto-oletus xx % / vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
tuotto kulujen jälkeen, euroa	xx
vakuutussäästöt, euroa	xx
arvio eläkkeestä, euroa/kk	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %
Koko säästöajan kulut suhteessa vakuutussäästöihin, jotka asiakas saisi, jos mitään kuluja ei perittäisi	x,x %

Tämä tarjouslaskelman tiivistelmä on Finanssivalvonnan määräysten mukainen. Se kuvaa tilannetta säästöajan lopussa.

Tarjouslaskelma ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten.

Tarjouslaskelmassa esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan sillä edellytyksellä, että

- laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan
- laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat
- sopimuksesta sekä sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

9.1.3 Laskuperustekorkoiset eläkevakuutukset

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista perustuu sopimuksen mukaiseen laskuperustekorkoon.

laskuperustekorko xx % / vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
tuotto kulujen jälkeen, euroa	xx
vakuutussäästöt, euroa	xx
arvio eläkkeestä, euroa/kk	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %
Koko säästöajan kulut suhteessa vakuutusmaksuihin	x,x %

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista on laadittu sopimuksen mukaisen laskuperustekorron ja ennakoitujen asiakashyvitysten pohjalta.

laskuperustekorko ja asiakashyvitykset yhteensä xx % / vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
tuotto kulujen jälkeen, euroa	xx
vakuutussäästöt, euroa	xx
arvio eläkkeestä, euroa/kk	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %
Koko säästöajan kulut suhteessa vakuutussäästöihin, jotka asiakas saisi, jos mitään kuluja ei perittäisi	x,x %

Tämä tarjouslaskelman tiivistelmä on Finanssivalvonnan määräysten mukainen. Se kuvaa tilannetta säästöajan lopussa.

Tarjouslaskelma ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten.

Tarjouslaskelmassa esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan sillä edellytyksellä, että

- laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan
- laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat
- sopimuksesta sekä sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

9.2 Tarjouslaskelman avaintiedot -malli

9.2.1 Sijoitussidonnaiset säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset (jos säästäjälle ei anneta tarjouslaskelmaa)

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista on laadittu sillä oletuksella, että sopimus ei tuota mitään. Arviosta käy ilmi, kuinka paljon sopimuksen on vähintään tuotettava kulujen kattamiseksi.

tuotto-oletus 0 %/vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
vakuutussäästöt säästöajan lopussa, euroa	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %

Nämä tarjouslaskelman avaintiedot ovat Finanssivalvonnan määräysten mukaisia. Ne kuvaavat tilannetta säästöajan lopussa.

Tarjouslaskelma ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten.

Tarjouslaskelmassa esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan sillä edellytyksellä, että

- laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan
- laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat
- sopimuksesta sekä sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

9.2.2 Laskuperustekorkoiset säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset (jos säästäjälle ei anneta tarjouslaskelmaa)

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista perustuu sopimuksen mukaiseen laskuperustekorkoon.

laskuperustekorko xx % / vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
vakuutussäästöt säästöajan lopussa, euroa	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %

Nämä tarjouslaskelman avaintiedot ovat Finanssivalvonnan määräysten mukaisia. Ne kuvaavat tilannetta säästöajan lopussa.

Tarjouslaskelma ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten.

Tarjouslaskelmassa esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan sillä edellytyksellä, että

- laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan
- laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat
- sopimuksesta sekä sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

9.2.3 Sijoitussidonnaiset säästöhenkivakuutukset ja kapitalisaatiosopimukset (jos säästäjälle annetaan tarjouslaskelma)

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista on laadittu sillä oletuksella, että sopimus ei tuota mitään. Arviosta käy ilmi, kuinka paljon sopimuksen on vähintään tuotettava kulujen kattamiseksi.

tuotto-oletus 0 %/vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
vakuutussäästöt säästöajan lopussa, euroa	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %

Tämä arvio säästöaikana kertyvistä vakuutussäästöistä ja maksettavista kuluista on laadittu sijoitussuunnitelmaan perustuvalla tuotto-oletuksella.

tuotto-oletus x % / vuosi	
vakuutusmaksut, euroa	xx
vakuutussäästöt, euroa	xx
säästöaikana maksettavat kulut, euroa	xx
vuotuiset kulut	x,x %

Nämä tarjouslaskelman avaintiedot ovat Finanssivalvonnan määräysten mukaisia. Ne kuvaavat tilannetta säästöajan lopussa.

Tarjouslaskelma ei ole lupaus tulevasta tuotosta tai kertyvästä pääomasta eikä sitova kuvaus veloitettavista kuluista, vaan se on laadittu sopimusten arviointia ja vertailua varten.

Tarjouslaskelmassa esitetyt luvut voivat toteutua ainoastaan sillä edellytyksellä, että

- laskelmassa oletettuja maksu- ja sijoitussuunnitelmia noudatetaan
- laskelmalla esitetyt tuottoarviot toteutuvat
- sopimuksesta sekä sijoituksista perittävät kulut eivät muutu sopimusaikana.

9.3 Avaintietoesitteessä ilmoitettavien juoksevien kulujen laskentamenetelmä²

Päivämäärä: 1.7.2010

Viite: CESR/10-674

CESR:n ohjeet sijoittajan avaintietoesitteessä ilmoitettavien juoksevien kulujen laskentamenetelmistä

Tiivistelmä

1. Euroopan arvopaperimarkkinavalvojien komitea CESR julkisti lokakuussa 2009 neuvonantonsa Euroopan komissiolle sijoittajan avaintietoesitteessä annettavien tietojen muodosta ja sisällöstä (CESR/09-949). CESR täydensi neuvonantoa joulukuussa 2009 julkaisemalla kaksi teknistä menetelmäkuvausta, joista toinen koski riskituottoindikaattoria (CESR/09-1026) ja toinen juoksevia kuluja (CESR/09-1028). Komissio on todennut kyseisten menetelmien sopivan paremmin otettaviksi käyttöön uuden Euroopan arvopaperi- ja markkinaviranomaisen (ESMA) sitovilla teknisillä standardeilla kuin 2. tason täytäntöönpanotoimilla. CESR antaa menetelmät ESMAn perustamiseen saakka 3. tason ohjeina tarjotakseen toimialalle selkeyttä uusien yhteissijoitusyrityksiä koskevien vaatimusten täytäntöönpanosta.
2. Näissä ohjeissa kuvattuja juoksevien kulujen laskentamenetelmiä sovelletaan kaikkiin siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin (yhteissijoitusyritykset, UCITS). Niiden tavoitteena on varmistaa, että luku laskeaan yhdenmukaisella tavalla, jolloin sijoittajat voivat vertailla yhteissijoitusyrityksiä helpommin. Menetelmäkuvauksessa yksilöidään selkeästi, mitkä erät on sisällytettävä juokseviin kuluihin. Lähtökohta on, että kaikki rahaston varoista maksettavat kuluerät on otettava huomioon, ellei niitä ole nimenomaisesti rajattu laskennan ulkopuolelle. Tuottosidonnaiset palkkiot ja kaupankäyntikulut on rajattu laskennan ulkopuolelle (kuten sijoittajan maksamat merkintä- ja lunastuspalkkiotkin). Tilintarkastettuun tilinpäätökseen perustuvia jälkikäteislaskelmia on käytettävä aina, kun se on mahdollista. Menetelmissä otetaan huomioon myös mukauttamistarve uusien rahastojen osalta tai tilanteessa, jossa olemassa olevan rahaston kulut ovat muuttuneet olennaisesti.

² Vastaa CESR:n ohjetta sijoittajan avaintietoesitteessä ilmoitettavien juoksevien kulujen laskentamenetelmistä

Tausta ja johdanto

1. Yhteissijoitusyrityksiä koskevista sijoittajan avaintiedoista 28. lokakuuta 2009 Euroopan komissiolle antamassaan teknisessä neuvonannossa (CESR/09-949) (jäljempänä "neuvonanto") CESR esitti useita suosituksia paremmista kulujen ilmoittamiskäytännöistä, mukaan lukien erityyppisten maksujen selkeämpi erittely ja yhdenmukaistettu esittämistapa. Tässä yhteydessä CESR esitti, että kukin yhteissijoitusyritys ilmoittaisi sijoittajan avaintiedoissaan yhden luvun, joka kuvaa kaikkia vuotuisia kuluja ja muita rahaston varoista maksettavia kausittaisia maksuja. Tämä luku, niin sanottu "juoksevat kulut", olisi laskettava yhdenmukaistetuilla menetelmillä. CESR esitti menetelmät komissiolle osana joulukuussa 2009 toimitettua 2. tason ohjeistusta (CESR/09-1028). Lisäksi CESR julkisti palautelausunnon, jossa kuvattiin, miten konsultaatioon saadut vastaukset oli otettu huomioon neuvonannossa (CESR/09-995).
2. CESR:n neuvonannon jälkeen Euroopan komissio alkoi valmistella 2. tason täytäntöönpanotoimia uudistetun sijoitusrahastodirektiivin (2009/65/EY) 1. tason vaatimusten tueksi. CESR:n neuvonanto kulujen ilmoittamisesta – erityisesti CESR/09-949:n 5. osa – sisällytettiin 2. tason täytäntöönpanotoimiin ilman olennaisia muutoksia niiden sisältöön. Tämä ilmenee avaintietoesitteen täytäntöönpanoasetuksen³ artikloista 10–14, 24, 30, 33 ja liitteestä II.
3. Täytäntöönpanotoimien valmistelun yhteydessä komissio totesi, että tekniset menetelmäkuvaukset, joiden se katsoi muodostavan neuvonannon olennaisen osan, sopisivat paremmin annettaviksi EU:n uuden valvontajärjestelmän alaisilla sitovilla standardeilla kuin 2. tason säännöksillä. Menetelmäkuvauksiin sisältyvät yksityiskohtaiset laskentamenetelmät kunkin yhteissijoitusyrityksen juoksevien kulujen sekä synteettisen tuotto-riskikuvaajan laskemiseksi (jälkimmäisen osalta ks. CESR/10-673).
4. Komissio pitää näitä menetelmiä tärkeänä tekijänä sijoittajan avaintietoesitteen toimivuudelle ja yhdenmukaiselle soveltamiselle ja katsoo, että niiden tulisi olla yhdenmukaistettuja ja kaikkia yhteissijoitusyrityksiä sitovia. Komissio on todennut myös, että nykyiseen markkinatilanteeseen mukautettujen erittäin teknisten ominaisuuksiensa vuoksi menetelmät todennäköisesti vaativat CESR:lta jatkotyötä, jotta markkinoiden tuleva kehitys voidaan ottaa huomioon asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti. Siten menetelmien soveltamista voidaan valvoa kyllin joustavasti yli ajan ja tarpeellisia mukautuksia voidaan tehdä.
5. Näistä syistä komissio päätti, että tulevan Euroopan arvopaperi- ja markkinaviranomaisen (ESMA) olisi syytä antaa menetelmät kokonaisuudessaan teknisinä standardeina. Siihen saakka CESR antaa menetelmät 3. tason ohjeina. Tämä tarjoaa toimialalle selkeyttä ja varmuutta uusien yhteissijoitusyrityksiä koskevien vaatimusten täytäntöönpanoon kokonaisuutena. Asianosaisten on syytä huomata, että menetelmien sisältö ei sinänsä ole muuttunut, vaan se on täysin sama kuin 22.12.2009 julkaistussa versiossa (CESR/09-1028).

³ Komission asetus 583/2010, annettu 1. heinäkuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY täytäntöönpanosta sijoittajalle annettavien avaintietojen osalta ja avaintietojen tai tarjousesitteen toimittamisessa muuta pysyvää välinettä kuin paperia käyttäen tai verkkosivuston välityksellä noudatettavien ehtojen osalta.

Juoksevien kulujen laskentamenetelmä

Yhteissijoitusyrityksiä hallinnoivat rahastoyhtiöt käyttävät avaintietoesitteen täytäntöönpanoasetuksen 10 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisten juoksevien kulujen laskennassa seuraavia laskentamenetelmiä.

1. Yhteissijoitusyritystä hallinnoiva rahastoyhtiö:
 - (a) vastaa juoksevien kulujen laskemisesta ja niiden täsmällisestä esittämisestä sijoittajan avaintietoesitteessä;
 - (b) ottaa käyttöön näiden menetelmien mukaiset käytännöt ja dokumentoitava ne riittäväällä tavalla;
 - (c) säilyttää aineistot jokaisesta laskennasta 5 vuoden ajan siitä päivämäärästä lukien, jolloin kyseinen sijoittajan avaintietoesitteen versio oli julkaistavissa.

Julkaistavien juoksevien kulujen määritelmä

2. Sijoittajan avaintietojen "juoksevat kulut" ovat yhteissijoitusyrityksen varoista vähennettyjä maksuja, jotka peritään tai on mahdollista periä kansallisten lakien ja säännösten, rahaston sääntöjen, yhteissijoitusyrityksen perustamisasiakirjan tai rahastoesitteen nojalla. Avaintiedoissa esitettävän luvun on kuvattava kaikkia tällaisia maksuja, jotka on peritty määritellyllä jaksolla, jäljempänä kohdassa (5) ilmoitettuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta.
3. Juokseviin kuluihin on sisällytettävä kaikenlaiset yhteissijoitusyrityksen varoista maksetut kustannukset riippumatta siitä, ovatko ne toiminnan edellyttämiä välttämättömiä kuluja vai mille tahansa yhteissijoitusyritykseen sidoksissa olevalle tai sille palveluja tarjonneelle taholle suoritettuja palkkiota. Kyseiset kulut on voitu ilmaista tai laskea eri tavoin (esimerkiksi kiinteä palkkio, osuus varoista, toimenpidekohtainen veloitus tms.).
4. Seuraavassa on esitetty on ohjeellinen muttei tyhjentävä luettelo juoksevista kuluista, jotka sisällytetään ilmoitettavaan lukuun, mikäli ne vähennetään yhteissijoitusyrityksen varoista:
 - (a) kaikki maksusuoritukset seuraaville tahoille, mukaan lukien tahot, joille nämä ovat siirtäneet tehtäviään:
 - yhteissijoitusta hallinnoiva rahastoyhtiö
 - yhteissijoituksen johto, jos yhteissijoitusyritys on sijoitusyhtiö
 - säilytysyhteisö
 - alisäilytysyhteisö(t)
 - mahdollinen sijoitusneuvoja;
 - (b) kaikki maksut kenelle tahansa edellä mainituille ulkoistettuja palveluja tarjoavalle henkilölle, mukaan lukien:
 - arvonlaskenta- ja rahastokirjanpito palvelujen tarjoajat
 - osuudenomistajapalvelujen tarjoajat mukaan lukien luovutusasiamies (transfer agent) ja yhteissijoitusyrityksen meklari-välittäjät, jotka ylläpitävät yhteissijoitusyrityksen osuusrekisteriä ja tarjoavat kirjanpidollisia (sub-accounting) palveluja yhteissijoitusyritysten osuudenhaltijoille
 - (c) rekisteröintipalkkiot, valvontamaksut ja vastaavat maksut;
 - (d) tilintarkastuspalkkiot;
 - (e) maksut oikeudellisille neuvonantajille ja asiantuntijoille;
 - (f) mahdolliset jakelukustannukset.

5. Seuraavat palkkiot ja maksut eivät kuulu sijoittajan avaintiedoissa ilmoitettaviin juokseviin kuluihin:
- (a) merkintä-/lunastuspalkkio tai muut sijoittajan suoraan maksamat taikka sijoittajan suorittamasta tai sijoittajalta perittävästä maksusta vähennettävät summat;
 - (b) tuottosidonnainen palkkio, joka suoritetaan rahastoyhtiölle tai mille tahansa sijoitusneuvojalle;
 - (c) lainankorot;
 - (d) kolmansille osapuolille suoritettavat maksut, jotka aiheutuvat yhteissijoitusyrityksen salkkuun kuuluvan arvopaperin ostamisesta tai myymisestä riippumatta siitä, ovatko kustannukset välittömiä (esim. arvopaperinvälityspalkkiot, verot ja vastaavat palkkiot) vai välillisiä (esim. korkopaperien kaupankäyntikustannukset, kurssierot (spread-kustannukset)).
 - (e) rahoitusjohdannaisten hallussa pitämisestä aiheutuneet kustannukset (esim. lisä-vakuuspyynnöt);
 - (f) rahastoyhtiölle tai muulle lähipiirin henkilölle toimeksiantojen tekemisestä annettujen tavaroiden tai palvelusten arvo (palkkionpalautukset tai vastaavat järjestelyt).
6. Kaupankäyntipalkkioiden pois sulkeminen kohdan 5(d) mukaisesti ei koske:
- (a) kaupankäyntiin perustuvia maksuja mille tahansa kohdissa 4(a) tai (b) luetelluista henkilöistä, jos saaja ei ole niistä tilivelvollinen yhteissijoitusyritykseen nähden; kaikki tällaiset summat on otettava huomioon julkistetussa luvussa;
 - (b) muiden yhteissijoitusyritysten (UCITS) tai yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten (CIU) osuuksien ostamisesta tai myymisestä aiheutuneita kustannuksia. Ne lasketaan kohdan 8(f) mukaisesti.
7. Palkkionjakosopimuksen perusteella rahastoyhtiö tai muu taho voi maksaa kokonaan tai osittain toimintakustannuksia, jotka tavanomaisesti sisältyisivät juokseviin kuluihin.
- (a) Rahastoyhtiön (tai muun henkilön) saama palkkio, joka perustuu tällaisiin palkkionjakosopimuksiin, on otettava huomioon ja lisättävä juokseviin kuluihin. Mahdollisia esimerkkejä ovat rahastoyhtiön palkitseminen palkkionjakosopimuksella, joka on tehty arvopaperinvälittäjän kanssa kaupankäyntikuluista tai säilytysyhteisön kanssa osakelainauksen tuotoista.
 - (b) Yleensä ottaen sellaisia palkkionjakosopimuksia ei tarvitse ottaa huomioon, jotka koskevat juoksevilla kuluilla jo ilmoitettuja kuluja (esimerkiksi rahastoyhtiön palkitseminen rahaston kanssa tehdyn palkkionjakosopimuksen perusteella, mihin sovelletaan kappaletta 4(a) edellä). Kuitenkin sellaisten yhteissijoitusyritysten tapauksessa, jotka sijoittavat toisiin yhteistä sijoitustoimintaa harjoittaviin yrityksiin (kohderahasto), yhteissijoitusyritystä hallinnoivan rahastoyhtiön ja kohderahaston taikka sen haltijan tai sitä hallinnoivan rahastoyhtiön väliset palkkionjakosopimukset on otettava huomioon, ellei niitä ole katettu jo seuraavan kappaleen 8 mukaisesti.
8. Jos yhteissijoitusyritys sijoittaa merkittävän osan varoistaan toisiin yhteissijoitusyrityksiin tai muihin kohderahastoihin ja siten antaa sijoitusrahastodirektiivin 55 artiklan 3 kohdan toisessa kappaleessa edellytetyt ilmoitukset, sen juoksevilla kuluissa on otettava huomioon kohderahaston juoksevat kulut. Laskennassa on otettava huomioon seuraavat:
- (a) jos kohderahasto on direktiivin mukainen rahasto (tai kansallisesti säännelty rahasto, joka päättää noudattaa sijoittajan avaintietojen vaatimuksia), on käytettävä sen tuoreimpia käytettävissä olevia juoksevia kuluja; tämä voi olla kohderahaston, sen haltijan tai hallinnoivan rahastoyhtiön julkaisema luku; tai luotettavan kolmannen osapuolen laskema luku, jos se on ajantasaisempi kuin julkaistu luku;
 - (b) jos kohderahastoa hallinnoi sijoittavaa yhteissijoitusrahastoa hallinnoiva rahastoyhtiö tai mikä tahansa siihen sidoksissa oleva yhtiö (sijoitusrahastodirektiivin 55 artik-

- lan 3 kohdan ensimmäisen kappaleen määritelmän mukaisesti), mutta kohdan (a) edellytykset eivät täyty, yhteissijoitusyritystä hallinnoivan rahastoyhtiön on tehtävä paras arvionsa juoksevista kuluista näiden menetelmien mukaisesti;
- (c) jos kohderahasto ei täytä kohdan (a) tai (b) määritelmiä eikä julkaise juoksevia kulujaan, yhteissijoitusyritystä hallinnoivan rahastoyhtiön on joko käytettävä julkaistuja tietoja, jotka toimivat kelvollisena korvikkeena juokseville kuluille (esimerkiksi luotettavan lähteen julkistama kokonaiskulusuhde) tai muutoin esitettävä niiden enimmäistasosta paras arvionsa, joka perustuu kohderahaston voimassaolevan rahasto-esitteen ja tuoreimpien katsaustensa ja tilinpäätöksen tarkasteluun;
- (d) jos (c)-kohdassa tarkoitetut kohderahastot muodostavat alle 15 % yhteissijoituksen varoista, voidaan laskennassa käyttää kunkin kohderahaston vuotuisia hallinnointipalkkioita eikä juoksevia kuluja tarvitse arvioida;
- (e) kaikissa tapauksissa juoksevia kuluja voidaan tarkistaa alaspäin, jos voimassa on järjestely (joka ei ilmene rahaston tuloslaskelmasta), jonka perusteella sijoittava yhteissijoitusyritys saa palautusta kohderahaston veloittamista palkkioista;
- (f) jos yhteissijoituksen on maksettava merkintä- ja/tai lunastuspalkkioita kohderahaston osuuksien ostamisesta tai myymisestä, kyseisten palkkioiden arvo tarkastelujaksolla lasketaan yhteen ja otetaan huomioon juoksevilla kuluilla.
9. Jos yhteissijoitusyritys on direktiivin mukainen sateenvarjorahasto, sen jokaista alarahastoa on käsiteltävä erikseen laskennassa, mutta koko yhteissijoitusyritykselle kuuluvat kulut on jaettava alarahastoille kaikille sijoittajille jollakin tasapuolisella perusteella.
- Laskentamenetelmä (pois lukien uudet rahastot)*
10. Juoksevat kulut ovat ilmoitettavien kokonaiskulujen ja yhteissijoitusyrityksen keskimääräisten nettovarojen suhde, joka lasketaan tämän osan mukaisesti. Se ilmaistaan prosenttilukuna kahden desimaalin tarkkuudella.
11. Avaintietoesitteen täytäntöönpanoasetuksen 3 osan mukaisesti juoksevat kulut on laskettava vähintään kerran vuodessa jälkikäteen toteutuneista kuluista. Sellaisissa tapauksissa, joissa jälkikäteisiä lukuja pidetään sopimattomina olennaisen muutoksen (esim. hallinnointipalkkion korotus) takia, sen asemesta voidaan käyttää arviota siihen saakka, kunnes käytettävissä on luotettavat jälkikäteiset luvut, jotka kuvastavat kyseisen olennaisen muutoksen vaikutusta.
12. Kullekin osuuslajille on laadittava erillinen laskelma, mutta keskenään yhdenmukaisille osuuslajeille riittää yksi laskelma (ks. myös avaintietoesitteen täytäntöönpanoasetuksen 26 artikla edustavan osuuslajin käytöstä).
13. Jälkikäteisen luvun on perustuttava tuoreisiin kustannuslaskelmiin, jotka rahastoyhtiö on perustellusti määritellyt tarkoitukseen sopiviksi. Luku voi perustua yhteissijoitusyrityksen vuosikertomuksessa tai puolivuotiskatsauksessa julkaistussa toimintakertomuksessa esitettyihin kuluihin, jos katsaus on kyllin tuore. Jos katsaus ei ole kyllin tuore, käytetään siihen verrattavissa olevaa laskelmaa, joka perustuu uudemmalla 12 kuukauden jaksolla veloitettuihin kuluihin. Kulut ilmoitetaan kaikkine veroineen eli bruttomääräisinä.
14. Keskimääräiset nettovarot on laskettava samalta jaksolta kuin kulut ja ne laskettava yhteissijoitusyrityksen nettovaroista kullakin nettovarojen arvon (NAV) laskentahetkellä (esimerkiksi päivittäiset NAV:t, jos tämä on yhteissijoitusyritystä valvovan toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä tavallinen laskentatähti).

15. Jos kohderahaston juoksevat kulut on otettava huomioon juoksevien kulujen laskennassa:
- (a) kunkin kohderahaston juoksevat kulut (tai vastaava) kohdistetaan yhteissijoitusyritykselle siinä suhteessa, jonka kohderahasto muodostaa yhteissijoituksen nettovaroista laskentapäivänä (päivänä, jona yhteissijoitusyrityksen luvut on poimittu);
 - (b) kaikki jyvitetty luvut lisätään sijoittavan yhteissijoitusyrityksen juokseviin kuluihin, jolloin esitetään yksittäisenä lukuna yhteenlasketut ("synteettiset" juoksevat kulut).
16. Tiedot edellisten vuosien/jaksojen juoksevista kuluista tulisi esittää paikassa (esimerkiksi rahastoyhtiön verkkosivustossa), joka on yksilöity sijoittajan avaintiedoissa yleiseksi lähteeksi lisätietoja kaipaaville sijoittajille.

Laskentamenetelmä uusille rahastoille

17. Sovelletaan samaa menetelmää kuin jälkikäteisessä laskennassa mutta seuraavin eroin:
- (a) edellä kappaleissa 13 ja 14 esitettyjä määräyksiä ei sovelleta, vaan niiden sijaan käytetään arvioita avaintietoesitteen täytäntöönpanoasetuksen 13 artiklan mukaisesti;
 - (b) jos rahastoyhtiön näkemyksen mukaan luvun esittäminen kahden desimaalin tarkkuudella antaisi sijoittajille näennäisen kuvan tarkkuudesta, yhden desimaalin esitystarkkuus riittää;
 - (c) oletetaan, että ellei rahastoesitteessä toisin todeta, rahaston hyväksi ei ole myönnetty alennuksia tai luovuttu mistään palkkioista.
18. Rahastoyhtiön on varmistettava, että arvioidun luvun paikkansapitävyyttä seurataan. Rahastoyhtiö määrittelee, milloin on asianmukaista käyttää toteutuneita lukuja arvion asemesta, mutta sen on joka tapauksessa viimeistään 12 kuukauden kuluttua osuukauden tarjoamisesta missä tahansa jäsenvaltiossa tarkistettava arvion täsmällisyys laske-
malla toteutuneet juoksevat kulut.